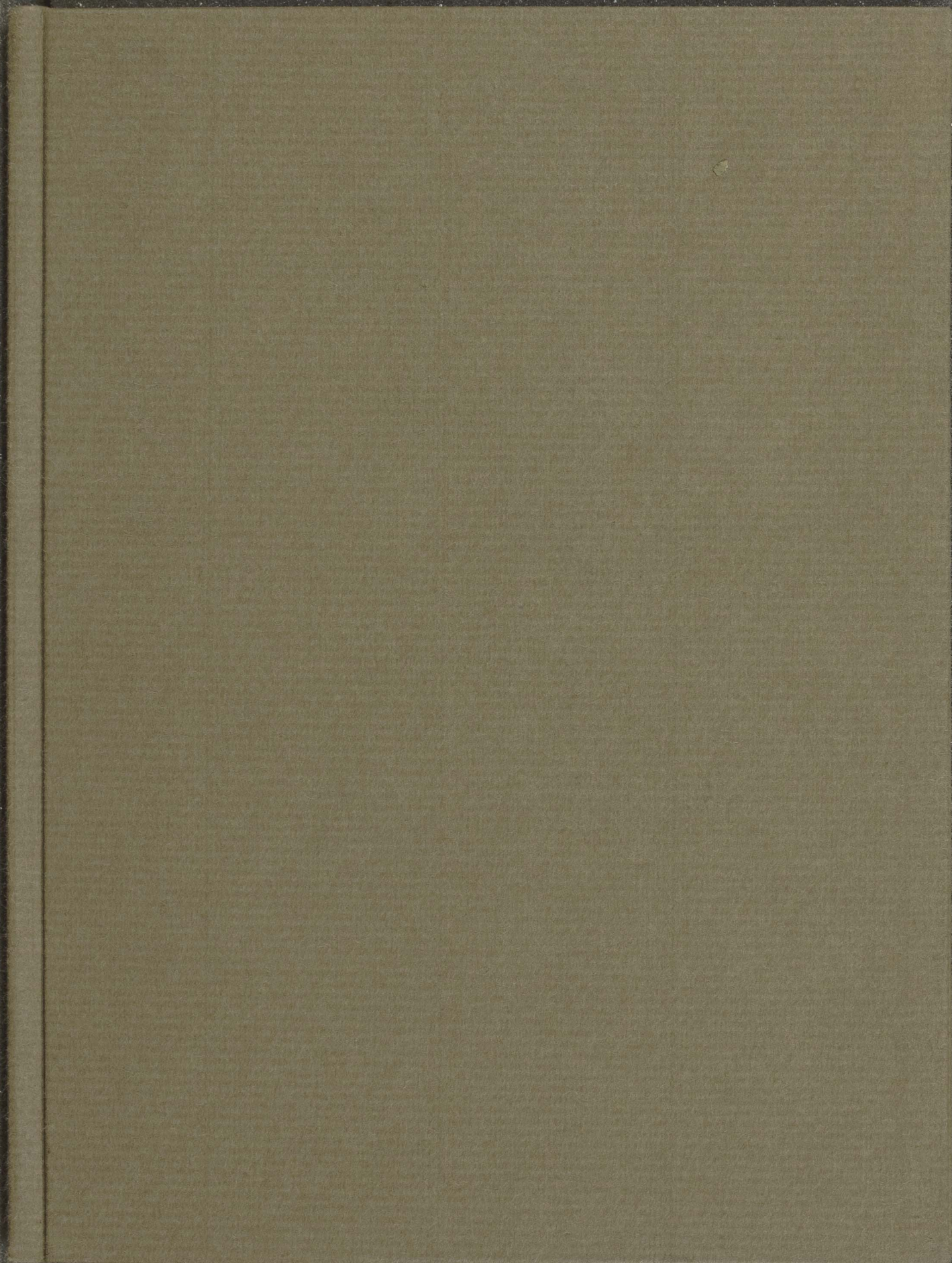

996 H 891

3600-

8LSM-

11 894

Kessler

1519

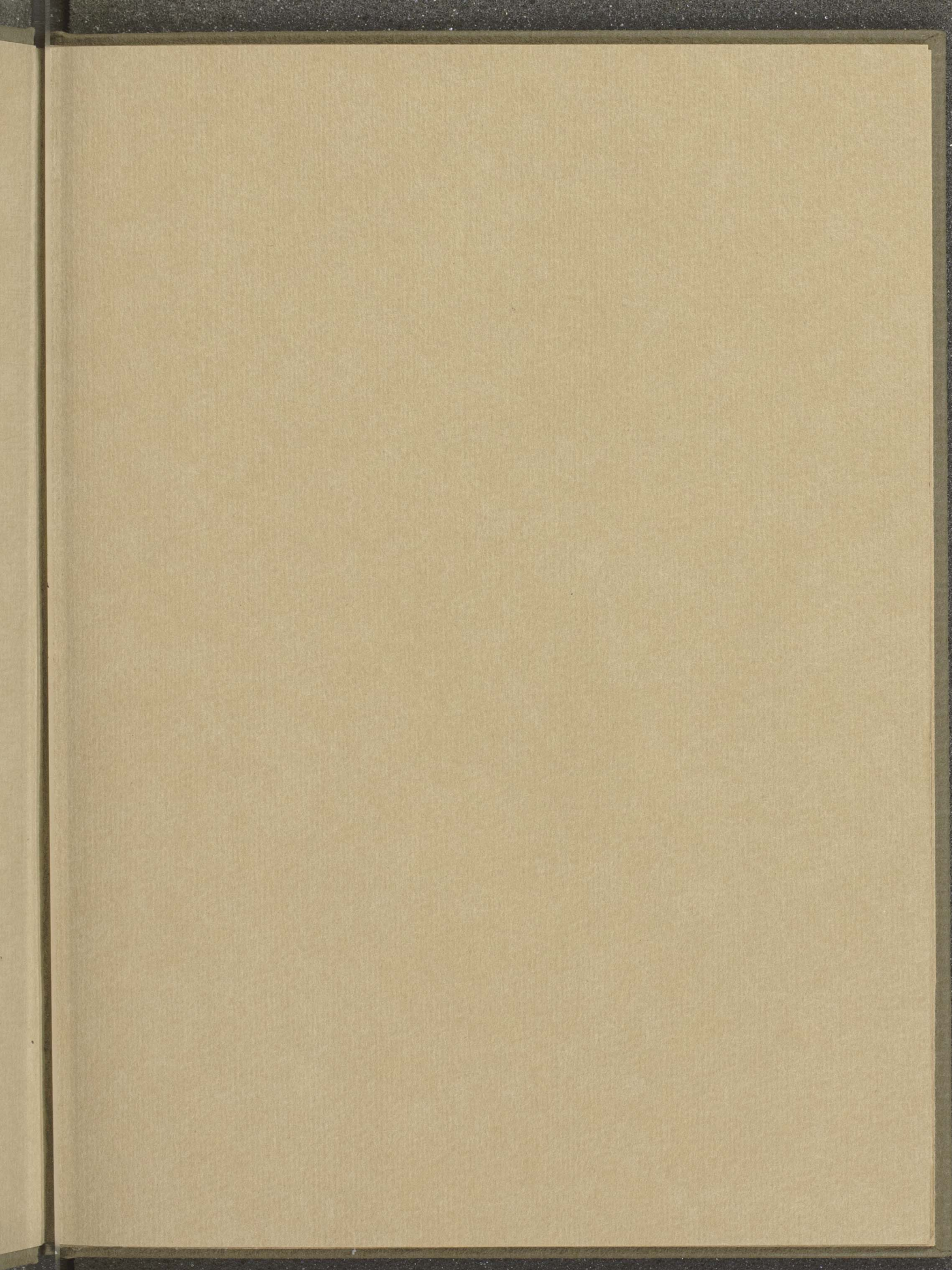
Luth Y

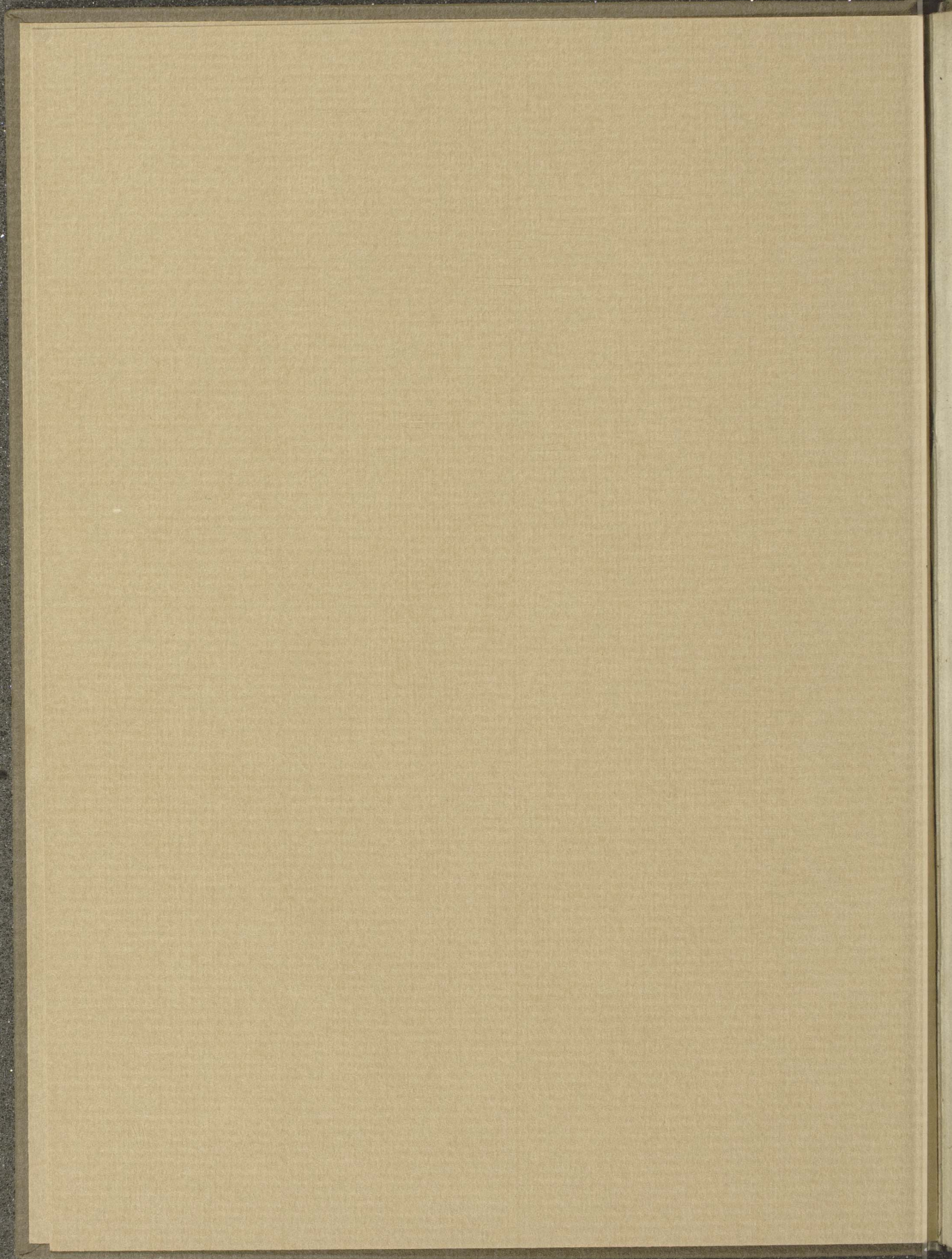
RICHARD C. KESSLER
REFORMATION
COLLECTION

PITTS THEOLOGY LIBRARY
EMORY UNIVERSITY

M C M L X X X V I I

Ad Johannem Erckium
Martini Lutheri
Epistola super
expurgatiōe
Erckiana.

¶ I H E S V S.
¶ MARTINVS LVTHER IOANNI ECCIO
SALVTEM.

¶ Vix credas, q̄to leuatis onere cor meū, mi Eccī, q̄q̄ perplexa
me solueris cura, hac tua expurgatione, ita ut si vnq̄ mihi profueris,
nūc maxime profueris, neq̄ mihi vldeor scripsisse aliquid, qđ magis
cesserit ex sententia, q̄ epistola de Lipsica disputatione, quā tu magis
nis criminatiōnū cataraētis, ac perpetuo velut maledictorū diluuiū
persequeris, cū illa interim sicut Arca Noe mihi super om̄ia natāre vis
dentur, Fecit illa quod volui, inuenit qđ quesiui, fecisti & tu, quod
speraui, Miraris vnde hoc luxurians tripudiū. Audi, Hucusq̄ misera,
& inquieta vexatus sum conscientia, p̄cepto dei confixa, quo non
licebat libere de te sentire & dicere, quē tot argumentis mihi mouebā
tur, tot virorū integerrimorū testimonio firmabant, tam valide mihi
obstabat, p̄sertim in publico, species illa tua & simulatio speciosiss
ma, qua amicū Lutheri, veritatis syncrū & apertū amatorē, te passim
venditabas. At bene habet. Expurgatio tua, velut mediū Comicum,
has oēs turbas dispulit ac sedauit, qua oībus qualis fueris & sis, palā
ostendis, Ea sane paucula, quē ceu perizomata contexis, quibus mo
destiā charitatēq̄ etiam cū iuramento tibi affingis, talia sunt, vt crimin
atiōnū tumultib⁹ & rēpestatib⁹ collata, quendā ridiculū Struthio
nem referant, Huiusē animantis eam ferūt esse stultitiā, vt se totam
credat testā esse, si vna fronde collū texerit, ita & tu totus Criminas
tio & impatientia, vno & altero verbo te, rotundē modestiē & charis
tatis exemplar proponis, verū hæceant, quo eunt, Ad id qđ magis
deestor veniemus, id est ad simulationem tuam, ne videar te penitus
contēpisse, atq̄ dilatis ceteris quē in Ep̄la mea dilaceras, pro tempe
solam eam partem accipio, in qua & tu maxime es negociosus, & res
totius pene summa pender, Nempe q̄ p̄positiones Carlstadij. p̄sers
tim duas priores, prima disputatione tractatas, dixi a te concessas, &
inde quē sequūtur ad illas intuli. Interim tu fortiter para, quib⁹ artis
culos Iohannis Huisa me assertos, & Conciliū Nicenū pro me fecisse
congruas, Sed heis memor esto, nō in Theatro Lipsensi te fore, & ad
laudem Lipsensiu vel tuam nihil sequi in bona cōsequentia & extra
Lipsiā, scito quoq̄ Lutherū iam non captiuū tuū, nec in terra inimic
corū in sua harena consistere, Et qđ spero te facere, ante om̄ia Ch̄m
roga, quo solus ip̄e, qui veritas est, nobis certantib⁹ vincat, gloriāq̄
nostram perdat, Amen. Attende itaq̄ quid quēra.

¶ Has propositiones Carlstadij duas, nōne obtulisti defendēdas?
Lib: arb. ante gratiā non valet nisi ad peccandū.

Lib. ar. sine grā tāto citi⁹ p̄p̄inquat iniquitati, q̄to forti⁹ inrēdit actiōi
Verū ne hic dico: Quid autē amic⁹ veritatis Zelosissimus & aptus
impugnare veneras nisi errores? Sic de teip̄o iactas, falsas ergo has p̄
positiones tenebas & teneri volebas, Si em̄ veras putabas, cur impu
gabas veritatis defensor?

At in media disputatione veras esse cōcessisti, libere pronuncians
lib. arb. sine gratia non posse nisi malū facere, addebas, Nec scholastic
cos doctores vnq̄ aliud docuisse, ob idq̄ negabas te Scotū Capreolū
lū tueri. Hec dico, nō timenstuos Lipsenses, quos toties mihi frustra
intentas, testis est horū oīm totū auditoriū, Ego sane hec audiens, gau
debam, tam citō te rediisse in viam, atq̄ iam totius disputationis finē
esse ducebam, q̄n ex hac rei summa fere omnia pendebant.

Hæc itaq̄ rei summa est quā nūc agimus, quare & Ep̄l̄c meę ratio
nē audi. Ego eū disputatorē vinci iudicō, qui id asserat, quod prius
impugnauerit, ita pronūciaui, & pronūcio, Eccū victū, Carlstaditū
victorem, Et hoc ad nobilissimū virū Pyrcheymerum Nurnbergen.
scripsi, staturam victoriā Carlstadio, Et illd̄ scheda publica, Carlsta
ditū, nō fugitiuū militem (sic eum tu traduxeras) venturū, victorem
Ecciani erroris iam dudū, Omnia hec vera sunt hodie quoq̄, etiam si
iudices aliud iudicarent, qd̄ nō spero.

Hinc intuli omnia q̄ ad veritatē hāc sequūtur, licet tibi indigniss
ima visa (qd̄ miror) Nēpe qd̄ tres sectas Scholasticorū doctōrū nobis
liores negaris, qui lib. arb. ante gratiā nullū actū meritoriū, tñ actū,
qui nō sit peccatū, & qui grām de cōgruo emereat, tribuūt.

Item Articulū Iohannis Huss (cuius multo plures nūc teneo q̄
Lipsiæ tenebā, vt suo die ostēdā) Christianissimū, esse & tuū, i quo
cēsentur actus humani diuisione imediata, aut boni aut mali, hic em̄
euidēter sequit̄. si añ grām nō nisi peccat lib. ar. sicut & sectas. d. scho.
errare sequitur in suo congruo actu, stat em̄ verbū illud, non nisi ad
peccandū valet lib. arb. sine gratia,

Intuli q̄q̄ verissime te Pelagianū hereticū fuisse reuefurū Ingol
stadiū, nisi cōfessus fuisses hāc sententiā, q̄ verissime sit Pelagianum,
actū sine peccatō lib. arb. dare ante grām, vt faciūt scholastici, Nō q̄
ideo Pelagiani sint, sicut dialectica tua solita ducis cōsequentias, q̄
nō pertinaciter errauerunt, sicut tu fueras erraturus, si erroris defensor
permāsisses, ideo Calendariū illud doctōrū seu Cathalogus, tuę est
acutissime dialecticę testimoniū fidele, q̄ semp lat⁹ clamat q̄ videat.

Insuper duxi cecidisse Theologistriā carnificem de merito con
grui, de facere qd̄ est in se & cetera illic censita, quia ante gratiā non
nisi peccatū esse, datū erat, peccatū autē ad gratiā congruum nūc esse

queat. Belial em̄ Christo nō congruit, nec tenebrę luci, Quin poti⁹
peccatū gratis aduersatur, Om̄ia inq̄ hęc vera sunt, si Carlstadius ve-
rus est, vt Eccius dedit. Qz li tu mi Eccia aliā habes grāmaticā, sicut & e
aliā semper habes dialecticā, vt victus, victor, veritas, error, breui⁹,
res & vocabula tibi ad placitū nouo Mercurio seruiāt, debes nobis eē
propitius, nec egrefere, si nostra vtamur, qñ permittimuste vti tua,
Ita hucusq̄ sapui & sapio.

Sed scio qd hic cogites. At noli iterim, mi Eccia, rūpi, mox adero
& cogitationibus tuis, hoc primū pfatus, qd cetera de actiuitate li. ar.
& alia qdam, in quib⁹ tantū perdidistis tempus, leuiora fuerūt, q̄ vt
disputationē Theologicā, pfertim talem ac tantā mererētur. Sufficit
de summa inter nos cōuenisse, lib. ar. bonū deo & gratię soli deberi,
sine qua nō possit nisi peccare.

Qñ aut tu negas illa, quę intuli & mendacia asseris, duo cogito.
Aut te subdole om̄ia Lipsię egisse, & odiosissimū simulatōrē fuisse in
veritatis perniciem, Aut te esse quouis trunco stupidiorē, Atq; hic
forte erit dignus vindice nodus. Stupidū te nolo dicere, qui tantū
mihi satis crederis habere acuminis, vt peccatū cum gratia immediate
pugnare intelligas, sicut lucem & tenebras. Reliquū est, te per peccatū
malū, iniquitatē, subdole intellexisse, neq; peccatū, neq; malū, neq; in-
iquitatē, qd verba sonāt, sed qd tu finxisti, idest non meritoriū, nouū
scz vocabulū, atq; Augustinū & Ambrosium Carlstadij sic accepisse
Lib. arb. ante gratiā non valet, nisi ad peccandū, i. ad non merendū.
Et lib. arb. tanto citius propinquat iniquitati, i. non meritorio, q̄ eo
forti⁹ intēderit actioni, nisi, in f̄, ita accipias peccatū, malū, iniquita-
tem, non effugies ea q̄ in Epistola mea scripsi. Inueni cogitationes tuas
Eccia? Quid ni inuenirem, cū in hac expurgatione tuīpe vocabula ista
sic interpreteris, per quę, Lipsię, vbi syncerus & apert⁹ veritatē q̄ rebas
lōge aliqd occulte intelligi volebas & sinebas. Audi ergo amicitissime
veritatis tutor, vbi vnq̄ legisti peccatū, malū, iniquitatem, pro non
meritorio accipi, nisi in tuis pelagianis erroribus, scripturęq; depra-
uationibus? Qua scripturę? qua ratione niteris? quibus viribus des-
fendes, ne hereticus hoc significatiōis iure sretus, neget peccatū in scri-
pturis cōtineri, sed om̄ia esse nō meritoria contendat? Siccine illud is
verba patrū, quę etiā scripturę soles pferrere? Ista est medulla quā me in
dictis patrū iactas nō videres? sic didicisti p veritate disputare, vt aliqd
corā hominib⁹ loquaris, & aliud peneste intelligas? vere aptus & syn-
cerus Eccius, qualē oēs norūt, q̄ nō quęrat gloriā, q̄ q̄rat veritatem
pure, O maledicta dies in qua natus sum (vt cū Hierc. dicā) videre i
Theologistā impudētes simulationes, Nihil mirum proinde, si tam
anxie vis laudari apertus & syncerus, qui enim isto modo apertus es
quem reliquū facis, qui magis indigeat laude hac? Obsecro laudens

Lipsenses apertū Eccīū, laudent oēs quos iactas, etiā vocibus stentor-
reis, nec sic satis te laudabūt, tāta est necessitas.

Quin & ego cū Vuitenbergē, laudam⁹ & dicimus, omīa vera
scribis & dicis, Lutheri Epistola falsissima est, iniuriā tibi fecit, ipse de-
niq; eam reuocat. Quid vis amplius? iam verissimū est, stare meritū
congrui, Iohannis Huls articulū nō esse & tuū, sectas doct. scholast.
a te nō negari, seruilem timorē (.i. peccatū & iniquitatē) esse initium
pœnitētię, quā alioquin in gratia fieri oportet, quia peccando (.i. nō
merendo) & iniquitate (.i. nō grato ope) incipimus mereri ac gratiū
facere, vicisti, triūphasti. Sit gloria gloriariū Eccio, qui obtinuit lib.
arb. ante gratiā nō dari meritū a doct. scholasticis, obtinuit autē facili-
tate, quā nemo negauit vnq̃.

Et credebas, credite volebas, vir syncere, Carlstadiū & Lutherum
essetam crassos, vt hoc mōstrū scholasticis doctōribus vnq̃ impe-
gerint, aut super hoc disputauerint, vt te in hoc necesse fuerit tāto tus-
multu certare in tam insigni loco? Cur nō simili tornatis verbis arte
ex Ingolstadio scribis, per purgatoriū te intellexisse, fidem sanctę tris-
nitatis, vt celebrare possim⁹, obtinuisse te, deū esse trinū & vnū, quod
nemo vnq̃ negauit, sicut nec purgatoriū, pro quo tamē q̃ laboriose
disputasti? Ego vero te laudo prudentissimū disputatorem, qui tus-
tissimam tibi disputandi rationē inueneris, & in Christo quarendo
Elenchistam Aristotelem, syncerus syncerū imitaris, apertusq; apertū
vt alienatis a propria significatiōe verbis (quę est summa illi⁹ & vna
virtus) cōtra Chymeras pugnes, quę referre nequeant, interim aperte
consentiens illorū verbis, cum quibus disputas. Quid refert domi se-
deas, triūphis & coroniste obruas, de laruis a te fictis & victis?

Hoc potius disputabat, an lib. arb. an grām nō solū nō mereret,
sed etiā peccaret & iniquitati ppinqueret, dū actioni intēdit, vt sunt clara
verba Carlstadij, quę si noluisti impugnare, cur obtulisti? cur si falsa
erāt cōcessisti? cur nō saltē corā mutuisti, pñte puerili illo Carlstadio
tuū nō meritorij vocabulū, quē absentē ex Ingolstadio heroicis &
aptus vir adeo contēpsisti? Nūc demū nata est glosa tua, qua elaberis,
quā Lipsię ne caperis, syncer⁹ & aptus hō, toties petit⁹ celabas? Vror
ego vtrinq; nimis, & miserens tui & indignans tuę maledictę simulac-
tioni, desine tu veritatē Theologię q̃rere, Abolita est fides tui, ad sy-
cophantiā tuū Aristotelē, impñssimū inter phōs simulatorē redi, qui
nunq̃ id voluit dicere videri, quā dixisset, Magister hic tuus est dig-
nissimus. O memiserum, q̃ vnq̃ mihi contigit tecum esse quippiam
negoij. Spūs disciplinę effugit fictionē vt Sap. i. scribitur, & in sim-
plicitate, inq̃t, cordis q̃rite illū, Quid tu miraris, Epistolas, rumores
& oīa mōstra secuta ad hanc infelicem disputationē, q̃ mihi affingit?

mirum, si quicq̃ boni sequeretur ad hanc illusionē spūs sancti, irrisio-
nem veritatis, cōtemptū Christi. Vnū te oro, ne deinceps (si fieri pōt)
cū Martino quicq̃ rei habeas, pēniter me libellorū contra te editorū
plusq̃ credas, Ego tanto grauius illusus, illifusq̃ sum, quāto cōstan-
tius te virū syncerū existimaui.

Hoc scz ē q̃ rupto fœdere libere disputatiōis, nolebas disputari,
nisi datis iudicibus, ijsq̃ nō alijs, nisi tuę farinę Scholasticis, quorum
causam agebas, sed occulte & adulteratis verbis, ne te & illos (si aptus
fuiſſes) traduceres infœlicissime, Hoc est qđ, dicta p̃ Notarios excipi
recusabas, aut sic excipi, vt exemplaria, neq̃ repeterentur, nec ederent
sed supprimerentur, donec iudiciū tuę factionis iactares, causans
orbis iudiciū nō placere, q̃ mundus in maligno positus sit, quasi te
& Theologos tuos, cēlū esse & prę ceteris hoīm, in benigno positos
credi oporteat, Sic em̃ medullas tu scripturę peruides sine simulatiōe.
Hoc est qđ Carlstadio, nec libros nec schedas permittere volebas, qui
si non simulasses veritatis inquisitionē, cogere eum debueras & orare
vt per aliū legeret, si nō per se posset, imo vt muta signa digitis daret.
Quid nō facit? quid non patitur, qui veritatē syncere querit? nunc
magister, nūc discipul⁹, nūc soti⁹, nūc omib⁹ omnia fit, quo veritas
p̃deat, talē se Carlstadius, talem Lutherus se tibi obtulerunt. Tu vero
tibi pene vni veritatis amorem arrogans, aliud nō iactas, q̃ si sic actū
esset, non fuisse disputatiōē, sed nescio quid puerile, te non Thersis-
tas, nec viles homines quęsisse cū quibus certares. Hęc turgentissima
vanissimę glorię verba, tu homo Theolog⁹ sine fronte in media cō-
temptę glorię & amatę a te veritatis laude rotare audes, quę si alius de
te diceret, eum debuisses existimare, qui te velut pessimus simulator
furiosum conaretur traducere, dignū in quē vlt̃ expurgatiōem, aut
si quid peius possis scriberes, Nūc tibi places, proprio rostro crepitāte
hanc laudem insignem. Credis ne miser & tu, esse adhuc homines in
mūdo, pręter tuos Lipsenses, mutuos mulos (nec em̃ oēte scabūt)
qui sciant, quid sit syncerus & apertus veritatis inquisitor, corā qui-
bus hęc tuę synceritatis iactantia omni sit Mephiti de graueolentior?
Hoc est quod repēte causam alio rapuisti, de lib. arb. ad actiuitatem
lib. arb. hui⁹ q̃ necessariā, ad perdendū tempus q̃stionē.

Nūc demū intelligo, quid sit, quod scribendi negotiū semper ex-
horrueris, honestissimam hypocrisim cōmentus, te nō amare aculea
tūscriptionis genus, semper aut̃ prouocaris ad disputatiōē, sed eā
quā exceptam non liceat sub orbis iudiciū ædere, nisi iudicibus tibi
placitis, & vi extortis iudicatam, paratus scz hac disputandi ratione,
Galliam, Italiam, Germaniā, foris & Democritum mundos, si hūc quis
recuset offerre. Scz q̃ sic disputando noris, nec deliberationi, nec dili-
gentię locū esse, quas tu in quærēda veritate, syncerrimus vir sem-

per suspectas, immo noxias ducis, Et facillimū esse, yfiritis vocabulis alienam effingere significationē, quam vbi precedentia & sequētia non liceat conferre, tū causa subito ad alias res rapta, difficillimū sit obseruare, presertim vbi id agitur, specie adhibita, ne obseruare quis debeat ac possit, falsis interim, tū auditoribus, tū iudicibus, syncæritas iactantia, quod veritatis periculū & impiissimæ simulationis scandalū in scribendo, parū fœliciter sit processurū. Vna igitur tibi ratio est querendę veritatis, precipitatę disputationis cōfusio. Quis vnq; & hoc intellexisset, esse veritatem amare & querere, nisi tu nouus verborū Grāmaticus cū tua factione, ita doceres: adeo totus es fictio & simulatio. Deniq; in tota ista expurgatione, fere nihil non simulas, excepta furiosa criminatiōe, licet & huic peniculū simulate modestię adhibeas. Dixerūt mihi ante disputationē insigni autoritate viri, Caue Martine, experto crede, Hō iste nihil nisi fictio est & simulatio, non credidi eis, nec omnibus sensibus meis, licet Erasmi ep̃la & Vdalrici Zasij Apologia quōq; talem te mihi formarent, tam cōstanter de te cogitauī optime, nūq; aliter cogitatur, nisi hoc sterquilinio, te publice orbi traduxisses odiosissimū simulatorem.

Huc pertinet, quod in fēda & obscœna epistola præcæteris, scribis ad Clariss. tuos Ingolstadieñ & si (pro syncæritate aptissima) fortiter simulastere non iactasse victorias, te Carlstadiū traxisse, ad actiuitatē lib. arbī. simul dolens, q̃ permiseras ei vesperi responsionē illam parare egregiam, quate oīm iuditio, redegit ad nihilū, sicut ipse confiteris, In vno (inquis) peccaui, posui replicas de nocte, & dedi ei deliberationem. Sensisti scz vulnus ad mortem, quid putas factū fuisse, si omnia sicut decebat, eadem liberatione gesta fuissent: sicut laudatissimus Princeps, Dux Georgius ordinarat, qui non nisi veritatem queri voluit & om̃ia, quę ad hoc q̃ optime valerēt, quem tu, bone deus q̃ syncære, in tuam partem laudas, videlicet, q̃ optime optimis Principis voluntatis, tales fuistis executores, Quid tu faceres pro veritate syncæritū, qui non solū machinatus es cū tuis, ne deliberate & diligenter, proposita veritas quæreretur, sed gloriaris etiā in hac malitia, potens in iniquitate, id vnice quærulans, non nihil periclitatā hanc tuā machinam: Nam & publica id indicasti q̃rela, cū pene plorares, illū habuisse exemplar Notarij, cū tu interim laudabaris Lipsensibus tuis q̃ nihil moratus exemplaria, etiam bene potius posses nihilominus victoriosissime clamare (disputare volui dicere) Et quō non posses qui fingere quoduis tibi p̃sumpsisses: & ad huc apertū, & syncerū nobis Eccitū omnibus notū obtrudis. Prætereo cætera eius epistolę cum reliquis monstra, quisi (tuo more) vindictę furore fureret, breui cōpendio, te toti orbi traderē, q̃lis qualises, ædita in vulgus ea & altera epistola, Sed Theologico noi parco, tui em̃ me in veritate miseret.

Nam quod per totam expurgationē, non nisi criminationibus meis
scates, cū id facias, misera simulatiōis cōscientia, sperans, hac via, te os
oblitus & manū additurū toti mūdo, scito hoc, criminatōib⁹ mei, &
tui Lipsensiūq; laude prorsus nihil moueor, simulatiōib⁹ aut tuis pe
ne occidor, Quod monstrū & Christus oīm iniquissime tulit, pec
catores alioqui & publicanos apertos suauissime amplexus. Et quid
odisset veritas dulcissima q̄p veritatis hostes, titulo viritatis se vendi
tantes: Porro iudices q̄re iactas: an quod eorū sententiā illuseris, vt
inueniatur iniquitas tua ad odiū? Habemus tuā expurgationē, quā
opponamus vniuerso mundo, docturi Lipsicam hāc disputationē
fuisse ludibriū veritatis, & Eccianam simulatiōnē, quæ latius pandā
vbi ampulla tua quā parturis pdierit. Interim ad reliqua huius fieri
quiliñ tui respōdere nolo, nec opus est, vna hac parte sūmaria satis
mōstrante, quis in toto. Et vt redeā ad te, dico & ppono corā te &
vniuerso eribe, repetensq; & iterū dico. Carlstadij ppositiones esse
veras, similiter & meā Ep̄lam. Et vt tibi fortiter inculcem, ne altera
intue⁹, pposita (sicut soles) relinqs, maiusculis lris designabo sūmā.

Si Carlstadij ppositiones veras esse concedis,
Q. liberū arb. ante gratiam non solū nō meretur, sed etiā
peccat dānabiliter (audis audis Ecce ne simules) & pro
pinquat nō solum ei qd̄ est nō meritorio, sed iniquitati
mortali, dū intendit actionē:

Victuses, & Ep̄la mea vera est. Si negas aut cōcedere simulas. Pec
lagianus es, Vir es, & Carlstadius puerilis, nō dubitamus quin sis he
roicā tuam virtutem ostensurus, sed scito, nos iam nō tibi sicut ante
credituros, Simulatorem obseruabimus, cui ante synceritatem iactātū
simplici credidim⁹. Tu aut vide vt Calēdariū, aut Martyrologū, aut
Chronicā certe interim diligēter lustras, Vnde cōtra nos multa noīa
ī papyrū coacerues, sic tñ vt dialēctic⁹ nō obliuiscaris, & inductionē
claudā (sicut ista fuit) non afferas.

Q. aut de literis Boemonū ex Ideistis, pro synceritate fictis, aut
iterū simulatis, erroribusq; meis in Ecc̄iam, scribis, probo, nō quia
verū dicis, sed quia tanto mihi perdita simulatio tua est odio, vt vel
hoc placeat, q̄ pte mēstis, iudicas, detrahis. Erit aut ppe diem vt ap
pareat, An tu cū tuis per principē tenebrarū Aristotelē, quē nec ipm
intelligis, vñ ego Ecc̄iē Ch̄ri plus nocuerim, Et ad syllogismū tuum
quis morione dignum q̄ Boemime laudent, p me orent, respōsum
tibi q̄q; ē in Aegocero Emseriano. Vale & dñs Ihesus sancta animā
tuam internū. Amen.

¶ Vuitenbergg. Anno, M. D. XIX.

I.

G.

e
a
e
a
s
s
&
e
a
a.
s,
a
/
ti

es
hes
nie
ati
aut
oia
one

ave
quiz
evd
apa
ipm
um
fuen
nimē

G.

